

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) v sprejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 139.

V Ljubljani, v petek 19. junija 1896.

Letnik XXIV.

Avstrijska delegacija.

V večerajšnji seji je avstrijska delegacija rešila vojni proračun, kredit za Bosno, proračun za mornarico, skupno finančno ministerstvo in najvišji računski dvor. V nadrobni debati o vojnem proračunu se pritožuje delegat Janda, da mnogi jednotlivci propadejo pri izpitih zaradi nezadostnega znanja nemškega jezika. Delegat Gessmann opozarja, da se nerazmerno množi število kornih intendancam pridelenih častnikov, in želi večje varčnosti pri trdnjavah. Vojni minister Krieghammer odgovarja, da še vedno ni polno število častnikov pri intendancah, ki je potrebno za armado v vojski. V Avstriji se mnogo manj stori za trdnjave, kakor n. pr. na Francoskem in Nemškem.

Delegat Višnikar priporoča, naj bi se vojaška bolnica in oskrbovališče v Ljubljani premestila na primernejši kraj. Ob enem se zahvali v imenu Ljubljancev za izdatno vojaško pomoč ob času potresne nesreče.

Vojni minister priznava potrebo, da se bolnica in oskrbovališče premesti s sedanjega mesta, a v tem oziru nima prostih rok, ker je navezan na pritrdilo finančnega ministra.

Nato delegacija vsprejme redno in izredno potreščino za armado ter prične debato o kreditu za Bosno in Hercegovino. Delegat Slama prične svoj govor v češkem jeziku ter obžaluje, da minister ni predložil računskih zaključkov, kakor zahteva zakon. Govornik naglašja, da „bosanski“ jezik ne obstaja, da bosanska uprava prezira domače ljudi ter izdatno podpira priseljene tovarnarje. Govornik se je sam prepričal, da je v Bosni popolna prostost, zato se mu čudno zdi, da je drž. finančnega ministra na potu iz Trebinja v Fočo poleg orožnikov spremljalo tudi 40 konjikov in 120 pešcev. Govornik vpraša, zakaj se Bosna udeležuje ogerske razstave. Državnopravno razmerje zasedenih dežel ni še rešeno in Cehi ne morejo temu pritrditi, da bi se zasedeni deželi prištevali k Ogerski. Ko je presvetli

vladar 1. maja obiskal bosanski oddelek ogerske razstave, zaklical je minister Bošnjakom: Živio naš kralj! Govornik vpraša ministra, katerega kralja je menil. Ako je menil ogerskega kralja, naj pove, ali je dobil privoljenje totranske vlade. Dalje vpraša Slama, ali silijo na ogersko razstavo tudi Bošnjake. Ker je minister rekel, da ne vé, ali je srečna Bosna, zato je obžalovanja vredno, da minister ni uresničil svojih obljub. Najprvo je treba zadovoljiti domače narode v državi, potem si bomo pridobili zupanje balkanskih držav.

Delegat Bulat priporoča železnično zvezo Bosne z Dalmacijo, in sicer s splitskim pristaniščem.

Delegat Jagić nasproti Slami naglašja, da je bil že v 17. stoletju v rabi izraz „bosanski jezik“. Ta izraz je tako dolgo umesten, dokler srbsko in hrvatsko prebivalstvo ni jedino.

Finančni minister Kalla y odgovarja gledé računskih zaključkov, da tako dolgo ne bode predlagal teh računov, dokler delegacija nima pravice, da dovoljuje kredit.

Gledé ogerske razstave omenja minister, da je zaklical: Živio cesar in kralj! Iz Dubrovnika se je peljal skozi Trebinje v Gapko v vozu brez vsakega vojaškega spremstva. Le ko je jezdil do črnogorske meje, ga je spremljalo devet orožnikov. Minister želi železnično zvezo z Dalmacijo in bosanska vlada je že izdelala načrte. Treba je, da obe vladi predložita to vprašanje zbornicama.

Na to je delegacija vsprejela kredit in ostale točke. Danes popoldne je bila zopet seja.

Na delo!

S Štajerskega, 17. junija.

Pred socijalnim vprašanjem vlada na Štajerskem v merodajnih krogih nekaj čuden strah. Kakor kislo jabolko si je ogledujejo od vseh strani ter čakajo jeden na drugega, kdo bo neki prvi ugriznil. A nikdo si prav ne upa. Le na par krajih,

kjer je socijalno-demokratska pošast začela že prehudostno strašiti, vzdramilo se je nekoliko mož ter se ustavilo pogubnemu socijalističnemu gibanju. Sicer pa povsod kraljuje mir, letargija. Samo v čitalnicah in na veselicah kakega bralnega društva se še včas pogoltno z rujnim štajerskim vinom vred kak nemškutar ali demokratček, kakor kak prašek na žlici vode. —

V kronovini kranjski je v tem oziru boljše. — Tam ste mnogo delavcev že iztrgali iz socijalnih rok ter jih zbrali pod zastavo, pod katero se na podlagi krščanskih načel vrlo bojujete za boljšo bodočnost četrtega stanu. V Ljubljani imate močno delavsko društvo, katero ne veseli samo prijatelja krščansko-socijalne organizacije, ampak imponira tudi nasprotnikom. Pri nas pa še je večina delavcev v rokah socijalne demokracije, le dva delavski društvi zbirata delavce okoli krščansko-socijalnega prapora, namreč v Mariboru in Žalcu. Maribor bi spodnještajerskim delavcem moral biti to, kar je kranjskim Ljubljana. A žal, da to ni. V Mariboru je toliko zamujenega dela, in še sedaj sloni vse delo na ramenih treh do štirih mož, tako da društvo ne more vspevati, kakor bi ravno moralo, ako bi naj bilo središče spodnještajerske krščanske delavske organizacije. Izven Maribora in Žalca pa se sploh malo deluje za organizacijo delavskega stanu. Zakaj ne? Ker merodajni krogi ne čutijo dovolj potrebe za socijalno vprašanje in tudi ne dovolj energije, da bi se poprijeli napornega dela.

Pa ne samo za delavce skrbite na Kranjskem, ampak tudi za kmeta. Prirejate pogostne shode ter poučujete in opozarjate, kje se nahajajo vzroki, da kmetski stan tako rapidno propada; kajete jim pot, po kateri se še kmetski stan vsaj kolikor toliko lahko reši; ustanavljate Raiffeisenove posojilnice ter jih tako pripravljate za potrebno kmetsko organizacijo v zadrugah. Tudi z zadrugami ste že pričeli. Celo drugače pri nas. Razven par mož, ki pa so itak od naroda izvoljeni v državni ali deželni zbor, skoro nikdo ne vé, kaka nevarnost preti kmetskemu stanu.

LISTEK.

Izlet v Pompeje in na Vezuv.

(Spisal Fr. Kovačič.)

I. Novi Pompeji.

Pompeji! Vezuv! — Komu nista znana ta čarobna imena? Kdo se ne spominja iz rimske zgodovine strašnega dogodka, ki se je pred osemnajstimi stoletji vršil tukaj! Meni je vsaj že od ljudske šole Vezuv vrtal po glavi. Gospod učitelj nam je jedenkrat prav živo pripovedoval, kaj se je nekdanj v Pompejih zgodilo, in od tistega časa nisem mogel več pozabiti imen: Pompeji in Vezuv. Večkrat sem si natihoma mislil: kaj, ko bi mogel to videti! Po dolgih letih se mi je izpolnila skrivna želja.

8. aprila t. l. sem se s tremi tovariši naložil v Neapolju na vlak, ki je odhajal v Pompeje. Pot iz Neapolja v Pompeje, kdo bi mu našel jedakega! „Košček neba, ki je vržen na zemljo“ (pezzo di cielo lanciato in terra), imenujeje laški pesniki ta čuden kraj. Ze Livij in Seneka, Tacit in Plinij občudujejo krasoto tega kraja.

Na desno proti zahodu se blišče v popoldan-

skem solncu lahni valovi neapoljskega zaliva, nad njimi pa se razpenja veselo italijansko nebo. Na dnu zaliva proti jugu ti zakriva pogled kamenito gorovje Castellamare in dalje proti zahodu v modrini strme vrhovi otoka Capri, ki zakriva pod svojimi nogami svetovnoznano „grotta azzura“ ali modro špiljo.

Če obrneš oko na levo, vidiš ponosne vile, rodovitne njive, bajne vrtove z južnim ovočjem, lična mesta in sela. Mimo nas preleté Portici, Resina, stari Herculani in Oplont, katera je zasul Vezuv, Torre del Greco, že dvanaestkrat razdrt in zopet sezidan, Torre Annunziata itd.

Povsod življenje, gibanje, veselje, naravna krasota, kakoršno si more izmisliti le orijentalna domišljija.

Pa čudna je tukaj mati narava! Sladko se smehlja; z jedno roko ponuja slast in veselje, z drugo pa drži za hrbotom strašen bič. Gorjé, kadar ž njim zamahne! Kakor Damoklejev meč se vzdiguje nad bujno ravnico njen stari sovražnik — Vezuv — s svojim črnim dimnikom.

Ko se popotnik zadolbe v svoje misli in mu se oči kar privežejo na krasno naravo, zakliče vodja:

Pompeji! — Skozi levo okno zagledamo nekoliko korakov razvaljeno zidovje; to so stari Pompeji.

Toda stare Pompeje si ogledamo pozneje, sedaj le naprej v nove Pompeje. Mi živimo v novem veku, kar je novo, moramo tedaj naprej videti.

Cez nekaj minut zazvižga stroj in vodja se zadere: Valle di Pompei! Tukaj nam je izstopiti.

Od postaje gremo po lepi novi cesti, med mladim drevoredom platanov in evkaliptov.*) Cez kakih deset minut smo v novih Pompejih, ali kakor se uradno kličejo, „Valle (dolina) di Pompei“. Nasproti nam se blišči nova kupola, kakor bi bila iz samih briljantov.

Tukaj je glasovito italijansko svetišče Madonna di Pompei ali Vergine S. S. del Rosario, za Loretom morda najznamenitejša božja pot na Laškem. Tisoči romarjev prihajajo vsako leto semkaj. Celo iz gornje Italije gredo vsako leto posebni romarski vlaki v Pompeje.

Tudi iz visokih krogov svetnega in duhovskega stanu prihajajo v Pompeje mnogi čestilci Madonini.

*) Evkalipt je drevo z gladkim deblom, šibkimi vejami in listjem podobnim verbovemu listju. To drevo čisti zrak in je najboljšje sredstvo proti malariji ali italijanski groznici.

Vsakdanji kruh za naše shodne govornike je le bojni klic proti nemškutarstvu. Sicer je prav, da se grmi proti izdajicam, a to je žalostno, da se med tem pozablja na one nesrečne, zveste sinove, ki se borijo s smrtjo v valovih dolgov. Naše sedanje posojilnice so iztrgale naš narod iz nemških klešč, toda iz trdih koščenih rok smrti, ki mu preti pri razvoju točasnih socijalnih razmer, ga ne morejo rešiti. Kmetstvo ljudstvo s tužnim srcem gleda, kako si mestna gospoda gradi s posojilničnim denarjem krasne narodne palače, dočim mora ono samo svoja podirajoča se poslopja podpirati s trohljivimi lesenimi tramovi in sohami. Če sploh katere, tedaj so Raiffeisenove posojilnice sposobne, pomagati ubogemu kmetu zopet na noge. Raiffeisenove posojilnice koristijo kmetu v denarnem in moralnem oziru ter pripravljajo pot trdni kmetški organizaciji — zadrugam.

Naša želja je, da bi merodajni krogi na Stajerskem kmalu spoznali važnost socijalnega vprašanja in da bi se potem tudi z vso močjo in vstrajnostjo poprijeli dela v prid in blagor trpečemu narodu. Sicer se jim lahko zgodi, kar se je zgodilo gornjeradgonskim rojakom, katere je ljudstvo zapustilo ter jo mahnilo za možem, ki sicer nima srca za vero in jezik slovenskega kmeta, a je ima za njegovo bedo in nesrečo. Videant consules!

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. junija.

O *zadnjem zasedanju poslanske zbornice* izražajo razni listi razna mnenja. Najredkeji so pa taki, ki bi se pohvalno izrazili o delovanju ljudskih zastopnikov. Delali so res veliko in tudi veliko izgotovili, toda to delo je tako, kakoršen je parlament sam, namreč onemogel in zrel za stalni pokoj. Koncem takih in enakih razmotravanj pa razpravljajo listi tudi vprašanje, čemu se niso že sedaj definitivno odslovili in čemu jih boče pozval grof Badeni še v jesensko zasedanje. Odgovor na to vprašanje je baje zelo lahak. Ministerski predsednik bi rad do skrajnosti izrabil ugodno priliko, ki se mu ponuja sedaj, da izvede proračun za bodoče leto in morda tudi še obnovev pogodbe z z Ogersko. S sedanjim parlamentom se lahko počne, karkoli se komu zljubi. Strah pred bodočnostjo je poslance tako omehčal, da takoj vse potrdijo, da je stvar le poprej rešena. In čemu bi tudi ostali v opoziciji, saj sami ne morejo ničesar izgubiti, pridobiti pa tudi nič. Grofu Badeniju moramo res čestitati, da je tako spreten v dresuri državnih poslancev, in le škoda, da se tako naglo približuje konec te blažene dobe. S spomladjo pa se snidejo na Dunaju sami novinci in tedaj boče zopet treba pokazati, da je še kos svoji umetnosti.

Volilni red za gališki deželni zbor, kakoršen je sedaj v veljavi, ne ugaja poljskim žlahčičem, odkar je vsprejet v državnem zboru novi volilni zakon. Boje se namreč dosednji mogočnjaki, da ne bi izgubili častij, katere imajo sedaj v lasti, in zato skušajo sebi na korist spremeniti volilni red za deželni zbor. V to svrhu se peča deželni odbor z dotičnimi preosnovami, po katerih bi več galiških mest, ki so dosedaj skupno volila s kmetškimi občinami, postalo v tem oziru samostojnih in volilo

Se pred kakimi dvadesetimi leti je bil ta kraj popolnoma zapuščen. Revni, neomikani in poldivji prebivalci so tičali s svojih bornih kočah in prežali na popotnike; kraj je bil namreč zaradi razbojnikov na slabem glasu.

Toda Madonna si je izvolila ta kraj za svoj sedež in od tega časa se tukaj čudovito širi duhovni blagor, kakor tudi gmotno blagostanje in omika.

Kjer so prej stale borne kočice, stoje sedaj lepe zidane hiše, razbojnikov se ni treba več bati, ljudje so prijazni in uljudni, vsak dan prinaša vlak novih ptujcev semkaj, kjer so še nedavno životarili pravi nomadi.

Zanimljivo je zvedeti, da je vse to delo jednega moža. To ni kak imeniten knez, marveč advokat Bartolo Longo. Vredno je, da Slovenci zvedo ime tega požrtvovalnega človekoljuba in odličnega in res uzornega katoličana.

Blagi mož je žrtvoval vse svoje moči, svoje imetje in čas v povzdigo tega zapuščenega kraja. Zdi se, kakor bi ga Previdnost božja naravnost poslala, da izvrši to veliko delo.

(Dalje sledi.)

samostojne kandidate. Poleg tega pa nameravajo določiti dva nova virilca, namreč predsednika krakovske akademije znanosti in rektorja levovske politehnik. S to preosnovo bi si žlahčiči prvič zagotovili vse mandate v mestnih skupinah, poleg tega pa si pridobili še dva nova mandata, ki ostaneta gotovo v njihovih rokah. To nakano pa menda ne boče tako lahko izvršiti, ker boče precejšen del članov deželnega odbora nasprotoval želji zatiralcev nižjega naroda.

Demonstracije v Bukarestu. V poslednjem času se dogajajo v rumunskem glavnem mestu pod vodstvom Fleve razni neredi. V nedeljo se je vršil nov ljudski shod, katerega se je vdeležilo izvanredno veliko število ljudstva raznih stanov. — Razni govorniki so na najgorji način napadali vlado. Koncem shoda se je vsprejel predlog sklicevatelja, v katerem se zahteva, da se v najkrajšem času sestavi poseben odbor, ki boče kolikor največ mogoče nadaljeval pričeeto agitacijo. Takoj nato se je podala posebna deputacija v stanovanje ministerskega predsednika, kateremu naj bi izročila ravnokar vsprejeto resolucijo. Ker ga pa niso našli doma, so se podali odposlaniki na željo neštivilne množice pred stanovanje Fleve. Na potu so pa srečali voz, v katerem je sedel ministerski predsednik Sturza. Namah je tolpa ustavila voz ter napadla Sturzo. Le z največjo silo jim je ubežal v svojo palačo. To nesramno počenjanje obsojajo še celo nekateri izmej ožjih somišljenikov Flevovih, torej je popolno umevo, da se tem bolj huduje nad tem dejanjem njim nasprotna stranka. Glavni povod temu počenjanju je odslovljenje metropolita-primasa, katero je odredil ministerski predsednik brez kraljevega dovoljenja.

Francoska vlada in socijalni demokratje. Pri nekem banketu delavske zadruge je bil navzoč tudi jeden izmej članov francoskega ministerstva, ki je izjavil, da boče vedno nasprotoval kolektivističnemu načelu socijalne demokracije. S to izjavo je pokazal minister, da je jeden del njegovih tovarišev nasprotnik socijalističnega gibanja, mej tem ko drugi še vedno caplja za njimi kot „verni sodrug“. Le o Gobletu je znano, da se še ni izjavil niti za, niti proti socijalizmu. Kakor iz tega razvidno, nima socijalistična stranka večine v ministerstvu, vendar pa kažejo vsa njegova dela, da rajše ustreže socijalistom, kakor pa njihovim nasprotnikom.

Proti framasonstvu. Najboljši dokaz, da je v sicer prostozidarski Italiji še mnogo zavednega katoliškega prebivalstva in v njegovi sredini cela vrsta srčnih bojnikov za sveto stvar, je to, da se vrši v teku prihodnjih dni v glavnem mestu veliki protiframasonski shod. Raznovrstne priprave se kaj marljivo vrše in 24. m. m. se je vršil v Rimu mnogoštevilno obiskani pripravljalni ljudski shod. Tega shoda se je vdeležil tudi bivši framason, ki se je pred nedavnim povrnil v naročje sv. Cerkve, znani framasonski veliki mojster Zola, ki je v svojem nagovoru izjavil, da je vedno pripravljen, vih-teti svoj slabi meč za cerkev Kristusovo, za katero hoče zmagati ali umreti. Bog daj Italiji še več takih mož, da se čim preje zatre pogubni vpliv framasonstva.

Nemčija. Badenski deželni zbor se peča sedaj z vprašanjem glede cerkvenih redov. Poseben odsek, ki obravnava sedaj ta zakon, je določno pokazal svoje nasprotno stališče do cerkvenih redov, kateremu se še celo vlada ne upa postaviti v bran. Gorje deželi, ako bi se katoličani drznili ustanoviti kak frančiškanski ali kapucinski samostanček, takoj bi bilo po njej! Badenskim liberalcem velja Prusija v vsakem oziru za vzgled, le v tem je nikakor ne marajo posnemati, da bi gledali v svoji sredi, kako se goji bogoljubno življenje v tihih samostanskih prostorih. — Še bolj nasprotni kot liberalci so katoličanom protestantje. Svojo veliko mržnjo do njih so pokazali posebno sedaj, ko so se vršile slovesne procesije v praznik sv. R. T. Protestantski višji cerkveni svet se je pritožil nad tem činom katoličanov naravnost pri vladi. Nasprotniki se najbrže boje, da ne bi izgubila njihova cerkev popolnega vpliva, in zavidajo katoličanom, da se smejo tako „prosto“ gibati. Ob jednom so pa višji poglavarji tudi hoteli pokazati svojo srčnost v boju za svojo stvar. Vlada boče seveda raje ustregla želji njih pastorjev, kakor pa upravičenim zahtevam katoličanov.

Jezuitski zakon v nemškem državnem zboru. Nemški državni zbor se je posvetoval v zadnjih dveh sejah o interpelaciji poslanca Hompescha glede odprave takozvanega jezuitskega zakona, kateri, kakor znano, prepoveduje naseljevanje

in delovanje oo. jezuitov v Prusiji. Državni kancelar knez Hohenlohe je izjavil, da zvezni svet še ni izrekel svoje mnenje o tem zakonu, ki se je vsprejel v državni zbornici 20. februarja m. l., vendar pa je prepričan na podlagi dosedanjih razprav, da zvezni svet ne boče glasoval za odpravo imenovane zakona, ker se niso spremenile razmere, v katerih je bil sklenjen imenovani zakon. Konečno je pa kancelar izjavil, da hoče vplivati nato, da zvezni svet v najkrajšem času izreče svoje mnenje. Večina poslancev je izrazila svoje začudenje, da se tako važen zakon popolno prezira. Posl. Lieber upa, da bodo od te določbe izvzete vsaj redovnice. Največ pristašev ima seveda znani poslanec Bebel, kateremu so vsi cerkveni redovi trn v peti in ki je izjavil, da naj se popolno odstrani „preostanek iz kulturnega boja“. Kakor toraj razvidno, je kaj malo upanja, da bi se odpravil za katoliško cerkev toliko škodljivi zakon, ker je večina zadovoljna z razmerami, kakoršne vladajo sedaj.

Socijalne stvari.

Naši socijalni odnošaji.

Pred nedavnim je v zagrebškem mestnem zastopstvu jeden izmej opozicijskih zastopnikov stavil prav umesten predlog, ki smera na to, kako bi se imele popraviti naše žalostne društvene razmere. Omenjeni zastopnik je opozoril župana na veliko število takozvanih divjih zakonov v našem mestu in da je že skrajni čas, da se proti temu kaj stori. Najbolje bi bilo, pravi govornik, da posestniki hiš ne dajo nobenemu stana, če vedo, da dotični stanar ni zakonsko poročen.

Iz takih divjih zakonov se množe nezakonski otroci, za katere se po navadi nikdo ne zanima, ter odrastejo brez odgoja in vsakega poduka. Tako se množi mestni proletarijat na škodo in sramoto samega mesta. Ta važen predlog se je izročil posebnemu odboru na razpravljanje, če tudi se je župan izjavil, da spada ta zadeva le deloma v delokrog mestnega zastopstva. Ta predlog pa je za naše odnošaje prav potreben, samo da bi se tudi v resnici kaj izvelo.

Zagreb se v novejšem času prav hitro razvija, prebivalstvo pa se množi bolj z doseljivanjem tujih življev nego domačih. Po navadi dohaja k nam največ ljudi, ki iščejo kruha z lahko službo. To so pa ljudje v moralnem pogledu prav dvomne narave. Po njih se širi pokvarjenost tudi med boljim domačim prebivalstvom. Na ta tuji življi bi se moralo še posebno paziti.

Tuji delavci so zatrosili tudi že pri nas krive socijalnodemokratske nauke, pa tudi brezverstvo, ki se le preveč širi med našimi delavci. Da iz brezverstva slede žalostni socijalni pojavi, kakor je zgoraj omenjeni, je čisto naravna stvar. Naloga pa je posvetne oblasti, da se z vsemi silami upre takemu početju, ki spodkopujejo časno in večno srečo ljudij.

Huda nevolja pri nas je takozvani mestni proletarijat, ki se množi z vsakim dnem. Kako žalostno je brati v Redarstvenem Vestniku skoraj vsaki dan o tatvinah, ki jih izvajajo čisto mladi ljudje tako rekoč otroci. In za te nesrečneže se nič ne stori, dokler ne pridejo kot zločinci v kaznilnice.

Že leta in leta se govori in piše o popravilnici, ali še do zdaj to vprašanje ni rešeno, pa tudi bržkone še ne boče tako kmalu, ker se dotični faktorji, ki so prvi poklicani, da se ta stvar pospeši, prav malo za to zmenijo. Hrvati imajo toliko humanitarnih zavodov, kakor malo kateri narod, pa se zares čudimo, da ne osnujejo tudi prepotrebne popravilnice, katera bi mogla rešiti mnogo mlado bitje popolne pokvarjenosti in propasti.

V tem pogledu bi moralo mestno zastopstvo zagrebško nekaj storiti ter za mesto samo osnovati tak zavod nemudoma, kajti pričakovati od sabora hrvatskega inicijativo v tej zadevi zdaj zares ne kaže; imel je za to dosti časa pa tudi vzroka, da se za to zavzame ter za vso deželo osnuje omenjeni zavod, ali do zdaj se vendar ni nič storilo v tem pogledu. Navedeni predlog opozicijskega zastopnika pa dokazuje, da je za mesto skrajni čas, da se poskrbi za zapuščene otroke ter ob jednom za red in varnost v mestni občini. Treba poskrbeti najprej za moralni odgoj naroda; kajti moralno odgojen narod boče tudi politično pošten. Morda to komu ni po volji, pa se vse zanemaruje, kar bi se bilo imelo že zdavnaj izvesti.

Zalibog da ta mestna pokvarjenost deluje tudi na bližnjo okolico mesta. Ravno drugi teden se začne pred zagrebškim sodbenim stolom strašna žaloigra.

Razpravljalo se bode namreč o več umostvih, ki so se dogodila že pred več leti v okolici zagrebskeje, ali se slučajno še le zdaj odkrila. Nekaj teh hudodelcev je že pomrlo, kar jih je ostalo, bodo odgovarjali za svoje pregrehe. Med drugimi tudi oni, ki so porobili in ubili poštarja iz Zeline, mesto katerih sta bila po nedolžnem obsojena Celko in Grišnik, kakor je že „Slovenec“ poročal. Ti hudodelci so doma večjidel iz župnije Stenjevačke blizu Zagreba. Ko so se odkrila omenjena hudodelstva, pisalo se je po naših časopisih proti posvetni in duhovni oblasti radi tega, češ, da so vse one krive, da je narod tako pokvarjen.

Ali sedanji župnik v Stenjevcu je vso stvar razjasnil tako natančno, da je vsakdo lahko videl, odkod prihaja taka pokvarjenost. Narod iz bližnjih župnij živi večjidel od mesta. Tjekaj hodi na delo, tamkaj prodaje in kupuje svoje stvari, in vse to največ na nedeljo, pa tako zanemaruje službo božjo. Naj gledajo tedaj oblasti, da ne bode na nedeljo tržni dan, pa da narod ne hodi tudi po plačo svojo na nedelje, nego da se mu izplača že v soboto. V nedeljo naj ostane tedaj narod doma in hodi v svojo cerkev. Drugi vzrok te pokvarjenosti so pa tudi mnogi nezakonski otroci, ki se za malo mesečno plačo izročajo kmetom na rejo. Po navadi pozabi taka mati na svojega otroka, ki ostane potem pri dotičnem kmetu, po navadi obdarenem z mnogoštevilno rodovino. Tak otrok ostane po navadi zanemarjen in tujec v dotični rodovini, pa se sčasoma spači in postane zločinec, ker nima prave odgoje. Tako se nahaja med gornjimi razbojniki tudi nekoliko takih, ki so bili prinešeni v omenjeno župnijo ter tamkaj odrasli brez pouka. Te napake je treba odstraniti, če se hoče pomoči narodu, ki je v jedru svojem še zdrav.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. junija.

(Višje redove) delili bodo prevz. g. knezoškof v sledečem redu: dne 19. junija subdijakon, 21. dijakonat in 23. presbiteriat. Nove maše naznamimo pozneje.

(Ljubljanski župan Hribar v avdijenci pri cesarju.) Iz Budimpešte se nam danes brzojavno poroča: Včeraj je cesar v Budimpešti vsprejel ljubljanskega župana Hribarja v avdijenci. Ob tej priliki je cesar z velikim zanimanjem povpraševal o razmerah v Ljubljani po potresu, zlasti kako da napreduje zidanje. Povdarjal je, da mu je znano, koliko večja je škoda, katero je napravil potres, kakor se je sprva mislilo. Župan Hribar je prosil cesarja, naj bi vojni erar odstopil mestu eno zemljišče, na katerem sedaj stoji garnizijska bolnica in vojaško oskrbovališče. Cesar mu je odgovoril, da hoče stvar blagohotno uvaževati.

(Generalni definitor P. Konstantin Luser.) naš marljivi dopisnik iz Rima, se je te dni vrnil v domovino, kjer ostane par tednov, potem pa odide na Češko, kjer bo nadzoroval ondotne frančiškanske samostane. Proti jeseni se zopet vrne v Rim.

(Državna podpora.) C. kr. kmetijsko ministerstvo je kmetijski podružnici v Čatežu dovolilo 200 gld. podpore. Znesek se bode porabil za ograjo trtnice in drevesnice.

(Pogreb pokojnega glasbenika Ant. Nedveda) je bil včeraj zelo velečasten. Zastopaneja je bilo mnogo odličnega, izobraženega občinstva, ki vé ceni pokojnika zasluge na glasbenem polju. Pred hišo je pelo pevsko društvo „Slavec“, v cerkvi pri sv. Krištofu so peli pevci filharmoničnega društva, ob grobu pa zbor „Glasbene Matice.“ — Svetila mu večna luč!

(Zdravje v Ljubljani) od 7. junija do 13. junija 1896. Novorojenih 10, umrlih 17. Med njimi za jetiko 2, želodčnim katarom 1, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 13; med njimi 2 tujca in 3 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za noricami 2, ošpicami 1, škarlatico 5, vratice 8, trachom 1.

(Nesreča.) 13. t. m. je padla 56letna Marija Javornik iz Češnjice pri Krškem tako nesrečno razvoz, da je kmalu na to umrla.

(Lov v najem.) Odda se v najem lov, in sicer prvi v občinah: Rovte, Hotederšica, Godovič, Spod.

Idrija, Stari Trg, Lož in Obloke za pet let; drugi v občinah Ledine, Javorjev Dol, Ziri za dve leti in tretji v davčnih občinah Lome, Iderski Log Zidlog za pet let. — Licitacija za te love je 27. junija ob 9. uri dopoludne pri okr. glavarstvu v Logatecu, razun za občine Stari Trg, Lož in Obloke, za katere je licitacija dne 30. junija v občinski pisarni v Ložu.

(Uvoz prašičev iz Kranjskega na Primorsko) je c. kr. namestništvo v Trstu prepovedalo. Prašičja kuga se je iz Kranjskega zanesla že v okraja Sezana in Gorica.

(Novi tržaški škof.) V ponedeljek je novi škof tržaški Andrej Marija Sterk v Gorici pred prevzvišenim nadškofom dr. Alojzijem Zornom molil „professio fidei“ ter prisegel zvestobo zakonom svete cerkve. Priči sta bila papežev komornik Vinko Zamlić in goriški stolni kanonik Bensa, kot zapisnikar pa kancelar goriške nadškofije, prečastiti gospod Kravanja. — V torek zvečer je škof Sterk odpotoval iz Gorice na Reko in od tam v svojo dosedanjo škofijo na otok Krk. — „Naša Sloga“ piše o novem tržaškem škofu: „Bil je ljubljčen, kjerkoli je služboval, tudi v Trstu pri poštenih laških katoličanih, ob svojem času kot korni vikar, in potem kakor kanonik in župnik. Vkljub vsem spletkam, katere so zvičajneži pletli proti njemu v Trstu, v Poreču, na Dunaju in v Rimu, postal je pred dvema letoma škof na Krku. Tudi v tej škofiji si je v kratkem času pridobil ljubezen vseh svojih vernikov. Sedaj pa je škof v Trstu. Mi se radujemo temu vzlasti zato, ker so ta pot presekane vse spletke, katere so skoraj dve leti spletali znani protivniki naše vere in našega naroda v Poreču, Trstu in na Dunaju. Veselimo se, ker ni obveljala volja židovsko-liberalnih življev, ki so silili na dan od raznih stranij. Veseli smo, ker je cesar sporazumno s svetim očetom in zaslišavši pokrajinske škofo imenoval škofa Sterka za škofa tržaškega.“

(Ljudski shod) priredi slovensko društvo štajersko 21. junija v Račah ob 4. uri popoldne. Govorili bodo dr. Radaj: „Deželni zbor štajerski in Slovenci“, poslanec Robič o novi davčni postavi in domovinskem zakonu in dr. Gregorec o nagodbi z Ogersko zlasti z ozirom na naše kmetovalstvo.

(Iz sv. Višarij.) Poročal sem zadnjič, da se tukaj tolažimo z latinskim rekom: „Post nubila Phoebus“, namreč da mora po slabem vremenu zopet lepo vreme priti. Ko pa vkljub vsemu čakanju vendar ni postalo boljše, prišlo mi je na misel, ali nima morebiti ta latinski rek kakor veliko naših ljudskih pregovorov dvojni pomen. In zares, kakor ima v slovenščino prestavljen nemški rek: „Kadar petelini na gnoju pojó, — Postane vreme slabo ali pa lepo“, dvojni pomen, ravno tako se to, posebno ako si bolj slabe volje, lahko misli tudi o latinskem reku: „Post nubila Phoebus“. Si li dobre volje, potem si misliš: „Po slabem vremenu, ko odidejo megle, pride zopet jasno nebo; ako si pa bolj slabe volje, potem si pa kaj lahko misliš, da se je hotel s teboj zviti Rimljan pri tem svojem pregovoru kaj malo pošaliti in ti takorekoč reči: „Tam za megli blišči se jasno nebo“. V tem slučaju bi imel ta latinski rek dvojni pomen, naša tolažba pa čisto nobenega. Vkljub slabemu vremenu ponehal pa je zimski mraz, in zelene planine, s prelepimi rožicami kakor kaka krasna, pisana preproga prepletene, začenjajo dobrodejno vplivati na naše srce in čuvstvo. Poleg onih procesij, o katerih sem Vam zadnjič poročal, prišla je 8. junija procesija iz zgornjega Štajerskega in iz krške doline na Koroškem, broječa okrog 130, potem 14. junija iz Dvora in Lipe pri vrbskem jezeru, broječa 200, in 15. junija iz Mižice pri Črni, broječa 60 romarjev. 12. junija prišlo je okrog 100 benečanskih Slovencev, ki so šli potem na semenj na Kobarid. Ob nedeljah pride zdaj navadno le 200 do 300 romarjev; meseca julija pa jih pride že do 500 in meseca avgusta, prvo polovico septembra in na rožnovensko nedeljo pa do 2500 in še več romarjev. Ker je pot na sv. Višarje in nazaj ne samo za stare in debele, ampak tudi za

druge na gore nenavajene ljudi zelo težavna, začeli so take po saneh dol v ravno voziti. Zdaj delajo nekateri tudi na to, da bi se tukaj gori napravila železnica; potem bi se moglo seveda tudi gor peljati; zdaj vendar se zamore seveda samo po saneh doli peljati. Ko smo se letos na god sv. Rešnjega Telesa po saneh v Zabnice peljati pustili, bil je do pol pota še visok in mehek sneg, tako da so se sani zdaj na to, zdaj zopet na drugo stran nagnile in da si moral dobro paziti, da te nemirni leseni konj ni spravil v neljubo dotiko z mokrim, tla pokrivajočim snegom. Zdaj pa, ko ni več snega, se pelje veliko boljše. Ako vleče vodnik sani samo počasi doli, potem se sploh ne more kaj zgoditi; kajti sani so čisto nizke in pri potu ni nobeden nevaren prepad. Pusti se pa kdo bolj hitro doli peljati, potem pa mora vsaj na nekaterih krajih paziti, da na saneh ostane, sicer bi si namreč ob ojestrem kamenju lahko strgal obleko ali pa celo svojo kožo. Za vožnjo tirjajo zdaj vodniki 1 gld. 50 kr., vozili pa so do zdaj navadno tudi za 1 gld. in 20 ali 30 kr. Ker je imelo lansko leto mnogo romarjev velike sitnosti s svojimi vodniki, tako bi tukaj romarje rad opominjal, naj so prav previdni, ko si naročijo sani. Zgodilo se je namreč že, da so nekateri romarji vodniku določili uro, ob kateri se hočejo doli peljati; ko jim pa ravno ob tistem času ni bilo mogoče, morali so celo svoto zastonj plačati. Ravno tako je, ako gre kdo potem po drugem potu peš domov, ali pa, ako mu naročeni vodnik morebiti malo prepozno pride in se mu mej tem časom kak drug vodnik vsili. Naj je torej vsak romar, ki se misli po saneh doli peljati, prav previden, da mu ne bo treba ali zastonj, ali pa dvakrat za sani plačati. Kar se tiče narodnih rečij na Koroškem, tako o kaki prav veseli zadevi ne morem poročati. Nekaj bolj novega bi bilo morda to, da v zadnjem času namesto nemškega „Schulvereina“ nemško-nacionalna družba „Südmark“ močno napreduje. Povsod skušajo si ustanoviti podružnice ter napravljajo pridno bolj ali manj dobro obiskane shode. Naznanila o „Südmarkovih“ shodih prejmlje v zadnjem času tudi celovška „Kärntner Zeitung“, tako n. pr. ko je 31. maja bil shod v Svincu in tako tudi zdaj, ko bode shod na Gorici pri Celovcu.

(Pravico javnosti) je priznal minister za uk in bogočastje učiteljski pripravnici katoliškega šolskega društva na Dunaju v 18. okraju.

(Ogerska razstava) je najdragocenejša, kar jih je bilo. Da o tem nihče dvomil ne bode, evo dokaza iz časopisa „Alkotmány“. V hotelih se plača za sobo za jeden dan od 3—15 gld. Juha stane 50 kr., navadne ribe 2 gld., suho meso 1 gl. (vredno 15 kr.), kaviar 1 gl. 50 kr., kumare 1 gl. 20 kr., retkvica z maslom 50 kr., kislá kumara 50 kr., pišek 3 gl., dva raka 1 gl. 50 kr., beafsteak 2 gl., zelen fižol 1 gl., dve jajci 60 kr. itd. Tako je po hotelih. V razstavi sami: račja juha in druge 1 gl., goveja pečenka 5 gl., kapun 15 gl., pišek 7 gl., jabolko 2 gld., Jagode 3 gl., kozarec pive 60 kr., steklenica vina 1 gl. 50 kr. Neka gospa je naročila na razstavi suhega mesa in pive. Račun je bil 8 gl. 50 kr. Pri sebi je imela samo 5 gld., da se ogne škandalu, je zastavila natakarku zlato zapestnico. Mnogo tujcev, ki so prišli v Pešto za teden, je odpotovalo v par dnevih, ker jim je zmanjkalo denarja.

Društva.

(Prostovoljno gasilno društvo Vič-Glince) priredi v nedeljo 21. junija t. l. veliko vrtno veselico na novem strelišču pod Rožnikom z loterijo in šaljivimi dobitki. Začetek veselice, pri kateri boče svirala vrhniška godba, se prične ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 20 kr. Otroci prosti. Preplačila se hvaležno vsprejemajo. Društva požarnih bramb s korporativno udeležbo so vstopnine prosta. — Ob neugodnem vremenu se prestavi veselica na prihodnjo nedeljo. — K mnogobrojni udeležbi najljubdeje vabi odbor.

Telegrami.

Dunaj, 19. junija. „Vaterland“ poroča: Na tukajšnjo nuncijaturo je došel včeraj

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
raznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Beziirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

brzojav kardinala državnega tajnika Rampolla nastopne vsebine: Sveti oče podeljuje povodom 75letnice svojega prvega obhajila popolen odpustek vsem otrokom, ki bodo 21. junija prejeli prvo obhajilo in odpustek sedmih let in sedem kvadraten vsem onim, ki isti dan prejmo svete zakramente in molijo v namen sv. očeta.

Dunaj, 19. junija. Z ozirom na razširjajočo se prašičjo kugo na Štajerskem je prepovedalo namestništvo uvoz prašičev iz Štajerskega na Spodnje Avstrijsko. Ta prepoved stopi v veljavo dne 30. junija.

Krakovo, 19. junija. Ministerski predsednik grof Badeni je dospel danes sem in se po noči vrnil na Dunaj.

Praga, 19. junija. Porotno sodišče je obsodilo dninarja Havaka radi zavrtnega umora v smrt na vislicah. Ko je zatoženec zvedel obsodbo, se je zgrudil nezavesten na tla. Po daljšem trudu so ga zopet oživili. Sodišče ga bode priporočilo cesarjevi milosti.

Budimpešta, 19. junija. V včerajšnji seji ogerske delegacije se je obravnaval proračun vojnega ministra. Delegat Bujanovich prosi ministra, naj oprostí službe one vojake, ki pripadajo kmetškemu stanu vsaj za čas nujnih opravil. Proračun se je vsprejel brez spremembe.

Berolin, 19. junija. Zvezni svet je odobril od poslanske zbornice sklenjeni borzni zakon.

Petrograd, 19. junija. Slovesen vhod carja in carinje v glavno mesto se je preložil na 29. t. m. Carska dvojica se poda 27. t. m. v Carskoje Selo, kjer ostaneta do dneva vhoda. Ta dan bodeta obiskala več mestnih cerkvâ ter grobe prednikov.

Pariz, 19. junija. Zbornica se je posvetovala včeraj o zakonu glede Madagaskarja.

Pariz, 19. junija. Ministerski svet se je posvetoval o peticiji sladkornih industrijcev ter sklenil še pred zaključkom sedanjega zasedanja državne zbornice predložiti zakon glede varstva sladkorne industrije. — Nadalje je sklenil ministerski svet pozvati kembriskega nadškofa na odgovor glede sprevedov sv. R. T. in ustaviti plačo vsem duhovnikom, ki so se kljub prepovedi udeležili procesije.

Atene, 19. junija. Razna poročila javljajo o novih nemirih v mestih Kissamo in Kydonia. Turški vojaki zabranjujejo odhod prebivalcev iz Krete.

Preizkusili in priporočili
so sloviti vseučilišni profesorji in zdravniki tinkturo za želodec lekarnja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), katera je ugodno učinkujoča, želodec krepčujoča, slast in prebavljenje pospešujoča in telo odpirajoča sredstvo. — Stekleničica velja 10 kr. 121 (50-18) 1

Tuji.

16. junija.

Pri Stonu: Komers, Obermüller, Bach, Steiner, Rössler, Fischer z Dunja. — Novak iz Železnikov. — Eppenstein z Reke. — Sonnenberg iz Čakovca. — Bubak iz Trsta. — Rossignoli, Štrekelj iz Zadra. — Bolta z Ledin. — Nimira iz

Sore. — Zepek iz Olomuea. — Schultz iz Draždan. — Nađžar iz Gorice. — Lavrenčič iz Št. Petra.

Pri Maliču: Rinesch, Bierenz, Relch, Spiegler z Dunaja. — Hawlina iz Oplotnice. — Mandl iz Pincehelyja. — Pittlach iz Brna. — Bellina iz Linca. — Stössl iz Steyr-a. — Thalmeiner iz Gradca.

Pri Lloyd: Knez iz Logatca. — Homan iz Zagreba. — Jakše iz Loke. — Lebmayr iz Gradca.

Pri bavarskem dvoru: Reichmann iz Gradca. — Tusek iz Konjice.

Pri avstrijskem caru: Brolich iz Cerknega. — Košir iz Preserja. — Rosenberg iz Zagreba. — Žnidaršič iz Sevnice. — Poje iz Gotše.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
17	9. zvečer	737 0	17.9	sl. svzh.	del. jasno	
18	7. zjutraj	739 0	16 0	sl. svzh.	megla	0 0
19	2. popol.	738 7	26.2	sl. jvzh.	del. oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 19.4° in za 1.3° nad normalom.

Pri rabi 387 8-5

preprog in obšivov

naj se naročé najnovejši vzorci

vzhodno-nemške tovarne za preproge

Gust. Schleising-a

Bromberg (prov. Poznanjsko).

Ti so radi svoje neprekosljive cene in lepote znani v tu- in inozemlju in se pošljejo na zahtevo franco na vse strani.

Pri naročilih vzorcev se prosi za označenje približne cene zaželenih preprog.

Stanarinske knjižice za stranke
z uradne potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Minuendo-licitacija
župne cerkve v Sostrem
je za nedoločen čas odložena.

Vsled podiranja hiše 423 18-9

v Špitalskih ulicah št. 6
se je pričela popolna

razprodaja manufakturnega blaga

Fr. Petrič-a.

Prodajalo se bode pod tovarniško ceno.

Le kratek čas.

Dunajska borza.

Dne 19. junija.	Dne 18. junija.	Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. — kr.
Skupni državni dolg v notah	101 gld. 30 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	187
Skupni državni dolg v srebru	101	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18
Avstrijska zlata renta 4%	122	Rudolfove srečke, 10 gld.	23
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101	Salmove srečke, 40 gld.	69
Ogerska zlata renta 4%	122	St. Genois srečke, 40 gld.	70
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	98	Waldsteinove srečke, 20 gld.	61
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	965	Ljubljanske srečke	22
Kreditne delnice, 160 gld.	350	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	156
London vista	119	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3410
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	410
20 mark	11	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	61
20 frankov (napoleonador)	9	Montanska družba avstr. plan.	78
Italijanski bankovci	44	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	160
C. kr. cekini	5	Papirnih rubljev 100	127

Nakup in prodaja
vskovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za zgube pri šrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosogo kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.